

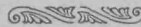
O Milkini smrti je pisal tudi Tončku, in Tonček mu je odpisal, da naj potrpi in naj prosi Boga tolažbe.

Zvečer je počival Hinko z materjo na klopici v vrtu. Videla sta pod seboj prelepo dolino in slišala sta iz daljave prešerno pesem gozdov. Mati je navadno molčala in tudi Hinko ni dosti govoril. Če je pa omenil kdo izmed njiju Milko, so stopile obema solze v oči. Mati je imela roké na kolenih, život in glavo globoko sklonjeno; resna in skrbna lica njena so bila vela, oči so gledale vdano in mirno. — —

Še bolj kakor prej kedaj se je zdaj trudila mati za svojega Hinka. S podvojeno silo je delala dannadan in starala se je zeló. Napol je oslepela in pri maši je še komaj čitala iz molitvenika. Roke so se ji tresle in tresel se je tudi njen glas. Do pasú je bila upognjena, v obraz izsušena in izžeta. Trudila se je pa naprej za sina.

Hinko je študiral v mestu in je pisal domov sama hvaležna, ljubeznipolna pisma. — —

(Dalje prihodnjič.)



Moja prva šolska doba.

Pripoveduje Anton Antonov.

4. Prvi teden v učilnici.

Torek je bilo takrat, ko sem jo mahal drugikrat v šolo sredi med svojo sestrico Slavko in Adamčevo Micko. Komaj je bilo odzvonilo poldne, že smo hiteli proti šolskemu poslopju. Po vseh cestah, ki drže k šoli, nas je bilo dosti. Eni smo brzeli v šolo, drugi pa so hiteli domov.

Svetlo je bilo tisto torkovo popoldne, in veselo in brezskrbno so se svetlikale pisane naše oblekce v solčnih žarkih.

In bilo je vrvenja tedaj pred šolo, da je bilo kaj! Kajti šele ob eni uri se je pričlenjal šolski pouk, mi smo pa bili že pol ure prej na mestu.

Pa tudi ta čas nam je bliskoma potekel. Nekateri so se drvili in lovili okrog šole, drugi so se čudili v gručah veselo smejoč se zdaj lepí torbici tega ali onega šolarčka; zdaj kakemu dovtipu tega ali onega junaka. Meni in pa še nekaterim drugim pa je bil najbolj povšeči šolski vodnjak, ki je stal prav sredi prostora pred šolo. In spravili smo se tja jaz, Slavka, Micka in še nekaj drugih takih možakarjev in možakaric. Trije dečki so srečno splezali tako visoko na vodnjak, da so dosegli sesalčin ročaj; nekaj deklic si je pa nanoslo iz bližnjega kupa toliko kamenja, da so mogle tiščati odprtino pri izlivku. Tudi Slavka in Micka sta bili med temi. Jaz pa sem se smejal prav pod izlivkom.

In pričela se je vesela igra z žalostnim koncem. Oni trije dečki so potegnili za ročaj, deklicam pri izlivku je brizgala voda izpod rok daleč naokrog ter škropila okoli stoječe otroke. Tako smo postali mi pri vodnjaku središče celega prizorišča. Imenitno se mi je zdelo takrat. Vesel sem bil, da do mene ni segel noben curek.

Ko sem se topil v teh blaženih mislih, mi je pa kar nenadoma zmanjkalo svetlobe, tal in misli. Pomislite! Deklice so izmahnile svoje roke od odprtine, ker niso mogle več vzdržati vodne sile, in jaz sem se kopal v hladni kopeli. Kakor bi me bil kdo oplazil po glavi, se mi je zdelo takrat, in zgrudil sem se na tla bolj iz strahu, kakor pa zaradi bolečin. In kdo je bil prvi, ki me je rešil iz tega neprijetnega položaja?

Gospodična učiteljica je prihitela na bučni smeh mladih gledalcev in gledalk k vodnjaku ter razpodila dečke. Potem pa me je dvignila iz luže ter me nesla v svojo sobo. Hudo in prijetno mi je bilo takrat pri srcu. Hudo, ker sem bil premočen prav do kože, in je kar teklo od mene; prijetno pa, ker me je gospodična učiteljica tako rahlo dvignila od tal ter me tako skrbno zanesla v svojo sobo.

Da nisem bil ta dan več za šolo, mi ni treba posebe praviti.

Seveda je to izprevidela tudi učiteljica in mi velela domov. Za spremljevalko je določila Slavko.

In šla sva. Za nama pa so se smejali otroci. In to me je strašansko jezilo. Tudi solnce se je menda prav prisrčno nasmihavalo na nebu moji nesreči. Saj je tako nenavadno toplo sijalo; in to je bilo meni in celemu životku prav povšeči.

Prišedši domov, sem se šele spomnil, da sem pozabil torbico pri tistem nesrečnem vodnjaku.

»Slavka, pojdi po mojo torbico,« zaprosim jokaje sestrico, ko sem se preoblačil.

»Jo že Adamčeva Micka prinese,« mi dé Slavka.

»Ti napraviš še ob svoji zadnji uri kako nerodnost,« me ozmerja atej, stopivši v hišo.

»Prav zares velika neroda je ta naš Tonček,« je menila mamica, obešaje mojo mokro obleko okoli peči.

Ta mamina opazka me je tako v živo zadela, da sem pretočil še tudi one solze, ki sem jih uzdržal pred šolo.

»Ko naredi kako nerodnost, se pa še cmeri, ta čmerika čmerikava,« se zahuduje atej iznova.

»Pa da si ga pustila k vodnjaku,« reče Minka Slavki.

»Saj je kar sam šel,« se opravičuje Slavka.

»Prav mu je,« meni Pepček.

»Prav, prav,« mu pritrdi Francek. »Povsod mora biti zraven.«

No, ta razgovor bratcev in sestic je še bolj pospešil mojo jokavo pesem. Zategnjeno se je razlegala po naši vasi.

Pa stari pregovor pravi: »Dež za solncem mora biti, žalost za veseljem priti.«

Pri meni je bilo pa ta dan popoldne ravno narobe. Utihnil sem, solze, fižolje debelosti, so se mi posušile; Adamčeva Micka mi je prinesla šolsko torbico in pozabljena je bila nezgoda pri vodnjaku.

Po mali južini smo se lovili po vrtovih ter se veselili v brezskrbni mladosti.

Drugi dan je bila moja obleka že suha, in spet je zazvonilo poldne tistega dne. In spet smo hiteli, dečki in deklice, proti šoli.

In spet smo čakali pol ure pred zaprtimi vrati. Tudi lovili smo se ter se smejali, toda vodnjaka se ni obregnil nihče. Vsak izmed nas ga je pogledal strahoma prišedši pred šolo; potem se pa pomešal med rajajočo otročad. Jaz n. pr. sem imel seveda še najživahnejše občutke ob pogledu na vodnjak. Nekaj liki mrzla zona me je pretreslo. Ustrašil sem se, spominivši se celega včerajšnjega dogodka. Bilo mi je, kakor da me že spet poliva hladna vodnjakova voda. Toda te misli in ti občutki so bili le trenutni. Kajti še ni minilo dve minuti po mojem prihodu, že sem bil najglasnejši in najveselejši med glasnimi in veselimi.

Medtem pa je udarila v zvoniku ura eno, in namah je ponehalo življenje pred šolo, kakor bi upihnil luč v temni noči.

Potihnili so klici, ponehalo je smejanje, in vse gruče so se stopile v eno veliko gručo, ki je polagoma izginila skozi velika vrata v veliko šolsko poslopje. Tako smo se gnetli ter silili vanje, kakor se rinejo piščeta pod kokljo. No, in šola je sprejela celo gručo pod svojo gostoljubno streho.

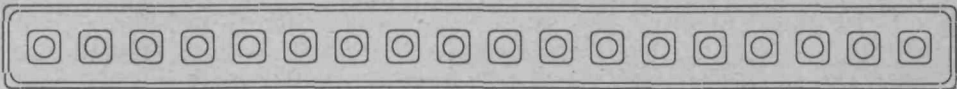
Pa smo se razcedili na vse strani, kakor so se vrstili hodniki, kamor so se stezale stopnice in kjerkoli je imel kdo svoj prostor. Kar je bilo nas malčkov, smo štorkljali po lesenih stopnicah v prvo nadstropje. Tam smo imeli razredno sobo. Ker še nismo bili posebno vajeni hoditi po stopnicah, se je marsikdo zvrnil po dolgem. Seveda so tudi težki čreveljčki mnogo pripomogli k temu. Pa smo se spet pobrali ter štorkljali dalje navzgor do sobe, kjer nas je že čakala gospodična učiteljica, ki se mi je zdela od včerajšnjega dne skoraj tako dobra, kakor moja ranjka babica. Kar podobna ji je bila. Oči je imela prav take, in srce ji je bilo gotovo prav tako mehko in dobro, kakor je bilo babičino.





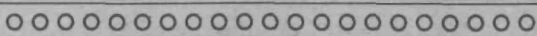
Drug za drugim smo prihajali v razred, ali pa sta tudi kar po dva silila vanj. Jaz sem se prav tesno držal Slavke in Adamčeve Micke. Če se mi je zgubila Slavka izpred oči, sem prijel Micko za roko; če se pa je Micka kam pomešala, sem se držal pa Slavke. In tako je bilo tudi v razredu. Ne meneč se za to, da sta bilí dve vrsti klopi, od katerih je bila ena določena za dečke, druga pa za deklice, sedem kar med Slavko in Adamčevo Micko. Izprva se ni nihče čudil temu. Niti Slavka, niti Micka, pa tudi gospodična mi ni rekla nobene besede. Meni se je pa zdelo tudi povsem naravno in pravilno. Saj sem bil tudi doma zmerom v njuni družbi.

Po molitvi, ki še ni šla gladko in ubrano iz naših grl, smo sedli. Učiteljica nas je jela klicati po vrsti predse. Najprej dečke. Ko je bilo že dokaj dečkov pred učiteljico, je pa prišla tudi name vrsta.

Ko me je poklicala s pravim priimkom, se nisem dosti zmenil za njen klic. Začuvši pa »Antonov Tonček«, sem se zganil, vstal ter boječe stopil iz vrste tistih klopi za deklice. Bučen smeh mojih tovarišev in tovarišic me je spremljal do učiteljicine mize, dokler ga ni ustavila gospodična učiteljica.

Stroge poteze so se začrtale na njenem obrazu, in mir je zavladal po razredu.



		<p>Ali boš odslej poznal žive koprive?</p>		
				

»Le pojdi sem, Tonček,« me je nagovorila učiteljica prijazno.

In jaz sem se vsak hip bolj ojunačil, saj so me njene oči gledale tako ljubeznivo, kakor one ranjke babice.

»Si zdrav, ali se nisi nič prehladil včeraj?« me je vprašala mehko in obenem skrbno. To me je tako prevzelo, da nisem prav nič odgovoril na njeno vprašanje.

Trdovratno sem molčal.

»Kakor se vidi, si zdrav,« je poudarila učiteljica. »Samo sedel pa ne boš pri sestrici, ampak tam-le v drugi klopi na levi strani.«

In spet se je razleknil preširen smeh po sobi. Sedaj sem pravzaprav šele razumel, kaj je tako smešnega na meni.

»Mir,« se je oglasila spet gospodična s stroгим usmevom. Smeh se je polegel; le zadušeno ga je bilo še tuintam slišati, in jaz sem jo mahnil na odkazani mi prostor.

Do sobote se mi ni pripetilo nič hudega. Gospodična nas je že seznanila z različnimi učenostmi. Jaz n. pr. sem poznal ono soboto prvega tedna že črko i in številko eno, kolikor se še spominjam. Gospod župnik pa so nas naučili moliti gladkeje in pravilneje očenaš, da smo ga molili pred šolo in po šoli.

Če pa mislite, da mi je potekel prvi teden mojege študiranja popolnoma gladko razen onih dveh, že omenjenih nezgod, se zelo motite. Poslušajte!

V soboto, zadnjo uro šolskega pouka je bilo. Učiteljica mi je dovolila, da smem iz sobe. In šel sem. Vračaje se v razred, sem zgrešil prava vrata ter jo krenil kar dalje mimo njih po hodniku. Dva razreda sta bila v prvem nadstropju; naš in drugi. Ker sta pa imela oba enakovisoka in enakopobarvana vrata, sem prav lahko zašel v drugi razred, česar pa izprva seveda nisem zapazil. Ko stopim vanj, je bil prvi opravek mojih oči, da sem iskal Slavke in Micke. Vsled tega nisem zapazil, da stoji tam pri tabli mesto učiteljice gospod učitelj. Tudi me pravnič niso iznenadili novi obrazi učencev in učenk. Le čudil sem se, da ni prostora zame v drugi klopi v vrsti za dečke in ni med deklicami moje sestrice in Adamčeve Micke. Kaj početi?

Čisto naravno je bilo, da sem hotel dobiti pojasnila pri gospodični. Zato sem se obrnil proti mizi. Toda — o groza! Mesto gospodične je stal tam gospod z brki pod nosom in z očali na nosu. Vročina mi je udarila v lice ter mi je kar razpalila obraz. Zdelo se mi je, da gorim. To je trajalo samo par minut. V tem času smo vsi molčali: Gospod učitelj, učenci, učenke in jaz.

»Antonov Tonček, Antonov Tonček,« sem začul od nekaterih strani, ko je minulo splošno presenečenje.

»Kaj pa ti tukaj?« me vpraša strogo gospod učitelj.

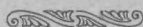
Ker mu nisem ničesar odgovoril, me je prijel za roko ter me peljal iz razreda. Za sabo sem čul velikanski šum, ki je bil pomešan z glasnim vikom in smehom. Šla sva z gospodom učiteljem k vratom našega raz-

reda. Nanja je gospod učitelj potrkal narahlo. Kmalu so se odprla, in prikazala se je meni tako ljuba gospodična učiteljica. Vzradostil sem se ob njenem pogledu.

»Tu Vam izročam izgubljenega sina,« izpregovori gospod učitelj ter se prijazno nasmehne. Mene narahlo porine v razred, potem pa učiteljici natihem nekaj pove. Gotovo ji je povedal, kaj se je zgodilo z menoj v njegovem razredu.

Še ni minilo petnajst minut po tem, pa je bilo konec našega pouka. Molili smo ter se razšli vsak proti svojemu domu.

Prihodnji teden smo pa že vsi pozabili na ta moj čudni dogodljaj.



Krivoprisežnik.

Spisal Gnjevoš. — (Konec.)

Gledaj pa se je Jerici zvrtilo v glavi, in kakor mrtva je omahnila na posteljo.

»Oče ... oče ... zapustiti me hočete ... vi, moje edino upanje ... O, križani Jezus, usmili se!« ...

Brlogar jô je začel tolažiti. Neizrekljiva boleost mu je krčila srce ob pogledu na ljubljeno hčerko, ki jo mora zapustiti samo, neizkušeno sredi zlobnega sveta; a tolažila ga je božja dobrotljivost. On, ki je toliko trpel, da je otel nesrečni človeški rod, tudi njegovega otroka ne bo zapustil. On jo bo varoval in vodil s svojo vsemogočno roko skozi vihre življenja k najvišjemu in edinemu cilju — k Sebi.

»Ne jokaj, Jerica,« je dejal nato oče z glasom polnim sočutja. »Ne upiraj se božjim uredbam! Vdaj se volji Tistega, ki je začetek in konec vsemu!«

Jerica se je dvignila. Glava ji je klonila na prsi, roke so ji omahnile, a Brlogar je nadaljeval:

»Preden se ločim s tega sveta, ti imam razodeti še veliko skrivnost — najtemnejšo krivdo svojega življenja. Pa upam, da mi jo je božja Dobrota že odpustila. Prosim te v tem svetem trenutku, ko stojim na pragu večnosti: ne huduj se zato name! Kajti vedi, da sem trpel zato mnogo in da je bilo takorekoč celo moje življenje od tistega trenutka, ko sem grešil, težko mučeništvo. Trpel sem duševno, in te bolečine presezajo vsako telesno bol.«

Za hip je prenehal oče, vzdihnil globoko, potem pa nadaljeval:

»Vem, da se še spominjaš one tožbe, ki jo je imel Podgrivec z Vavknom. Mislim, da tudi še veš, da sem jaz pričal za Podgrivca. A pri-segel sem pokrivem, da mi je odpustil, kolikor sem mu bil dolžan.«

Težko je izustil Brlogar zadnje besede, a ko je enkrat povedal, mu je postalo lažje.

»Oče,« reče nato Jerica. Vedela sem to že zdavnaj; a nisem vas hotela žaliti in ne vznemirjati.«

Nato sta umolknila oba. Na steni je enakomerno tiktakala stara ura.